

Пригода з санчатами

Панас Висікан

Недарма кажуть, що чужим возом багато не наїздишся, а треба свій мати.

Про нашого Терешка, мабуть, уже всі знають. Він оце недавно такої біди набрався, що ледве не захворів, бідолаха.

Якось випав свіжий пухнастий сніг. На високій гірці край села зібралася дітей ціла юрба. Всі вони були з санчатами і з лижами, лише один Терешко ходив між ними без нічого. ! він сам в цьому винен. Ще влітку відніс свої санчата разом з різним бруктом в утиль і за одержані гроші купив цілий кілограм цукерок. Всі про це знали, і тепер ніхто не давав йому своїх санчат.

Найдужче Терешка заїло, що навіть Коля, якого він частував отими цукерками, теж відмовив.

Раптом побачив Терешко маленьку дівчинку Любку, яка стояла з новими санчатами біля гірки і, видно, не наважувалась з'їжджати.

Підійшовши ближче, Терешко оглянув Любчині санчата з усіх боків і подумав:

"Для чого вони їй потрібні? Адже вона нізащо в світі не вибереться сама на гірку".

Хвилинку постоявши, він попросив у Любки саночки і на віть допоміг їй декілька разів спуститись на них. Любці дуже сподобалось це, вона зраділа, що Терешко, набагато старший, допомагає їй. Цілий день вони каталися разом з усіма друзями. а коли сонечко зайшло і почало темніти, Любка зібралась додому.

Терешко похнюпився. Тепер знову він залишиться без санчат, а хлопці, мабуть, ще довго будуть спускатися з гірки. Ех. не треба було міняти свої санчата на цукерки! Тимчасом Любка вже останній раз з'їхала вниз і подалась додому. Терешко пішов слідом за нею. Любка поставила свої санчата в хлівець і пішла в хату, а Терешко залишився надворі. "Візьму санчата,— вирішив він,— погуляю ще з хлопцями, поки зовсім стемніє, потім знов притягну і поставлю в хліві так, як і стояли". Тихенько прокрався в хлівець, і тільки-но взявся за санчата, аж тут хтось підійшов і замкнув двері хлівця — мабуть, тітка Лекаря.

Терешко остовпів від несподіванки.

— Оце новина! — ледве вимовив він.— Впіймався замість лисиці...

Попробував відсунути двері, але нічого не вийшло. Вони були міцно замкнуті знадвору на замок.

Терешко сів і замислився. І раптом згадав, що кілька днів тому хтось з цього хлівця покрав курей. Терешкова мама, як почула, то одразу ж почала й свій хлів замикає на ніч.

Терешко аж похолов від цієї згадки.

— Тепер подумають, що це я,— прошепотів тихенько,— курей, скажуть, покрав, та ще й по свиню прийшов...

Свиня за перегородкою хрюкала до нього якось лагідно, неначе до свого поросятки.

Він перевів подих і почав копатись біля замка. Але цвях, яким колупав у дірочці, щоразу випадав із рук, неначе вони в нього були дерев'яні. "Правду кажуть,— хто курей крав, у того й руки трясуться", думав Терешко, шукаючи загублений цвях серед різного сміття і полови. Нічого не знайшовши, знов сів на санчата і важко зітхнув.

Надворі вже було зовсім темно. Круглий місяць пробивавсь крізь щілини хліва, і сердитий мороз щипав без жалю Терешка за ніс.

Раптом надворі загомоніли люди. Терешко по голосу впізнав мисливця Микиту Скриню. "Чи не облава?" майнуло в голові,— адже мисливці так рано ніколи ще не полюють на здобич.

Терешко тихенько підійшов до дверей і зазирнув у дірочку. Біля порога стояв Микита Скриня з рушницею і Любчин татко. Вони щось поговорили і зайшли в хату. Терешко відшукав цвях і знову почав відмикати замок. Він так захопився роботою, що не помітив, як Любчина мати — тітка Лекеря — підійшла до хліва і завмерла на місці. Вона побачила гострий кінчик цвяха в дірочці, який раз у раз крутився, немов живий.

— Ой лишенько, злодії! — скрикнула вона.— Трохиме! Микито! Біжіть-но сюди, хтось у хліві сидить!

Терешко так і присів. "Впіймався, нарешті!" блискавкою майнуло в голові. Він кинув цвях в полу, а сам метнувся і присів за кулем соломи.

Рипнули хатні двері.

— Що трапилось? — почувся голос дядька Трохима. Тітка Лекеря вдарила руками об поли.

— Хтось у хлів забрався! — скрикнула вона голосно.

— Як? У хлів? — здивувався дядько Трохим.— Кому ж це знов забажалось поласувати свіжою курятиною?

Микита Скриня взяв ключа у тітки Лекері, відімкнув двері і заглянув у хлів.

— Агов! Хто там сидить, ану виходь-но сюди! — і Скриня навів на двері рушницю.

Терешко майже не дихав, він затулив очі рукою і тремтів, мов холодець у ложці.

— А може, це тобі так здалося,— сказав дядько Трохим,— може, там зовсім нікого й немає.

— Та ні, хіба ж я маленька,— образилась тітка Лекеря,— я ж на власні очі бачила, як відмикав замок зсередини.

Микита знову підійшов до дверей.

— Обережно, куме, щоб не вистрілив з хліва,— сказала тітка Лекеря і смикнула Скриню за рукав. Але він не послухав, швидко зайшов у хлів, знайшов Терешка за кулем соломи і, вхопивши дебелою рукою за комір, виніс надвір.

— Так ось хто наші кури покрав! — скрикнула тітка Лекеря.— А ми на лисицю грішили...

Почувши крик, Любка теж вибігла. їй навіть не вірилось, що серед подвір'я сидить Терешко. Весь він був у соломі і в полові, з очей лилися сльози, а ріденькі зуби білили, мов у ховрашка.

— Ти чого сюди заліз? — сердито скрикнув дядько Скриня.

Терешко здригнувся і глянув на нього зляканими сірими очима.

— Не кричіть, куме,— озвалась тітка Лекаря,— бачите, як злякалось, ще серце лопне та будемо відповідати!

— Чого ти заліз сюди? — запитала вона лагідно і тихо. □ Терешко глянув зблизька на рушницю і зблід. Поряд з нею на поясі висів убитий заєць. "І мені те буде", подумав сам собі і важко зітхнув, його нижня губа відразу затряслася, мов у козеняти.

Терешко крізь сльози розповів, що зовсім не по кури прийшов, а по санчата.

— А чому ж ти не попросив у мене? — скрикнула Любка.— Я ж не відмовляла?

— А де ж твої санчата? — запитав дядько Трохим.— Хіба ж мати тобі не купила?

Але Терешко на це нічого не відповів та й незручно було говорити, що він проміняв їх на цукерки влітку.

Посміялись, всі з Терешка і відпустили. Правда, дядько Скриня дрбре-таки нам'яв йому вуха, але не бив.

Відтоді Терешко серед своїх друзів завжди почуває себе незручно. Мати як дізналася про все, то купила йому нові санчата і наказала гуляти вдома.

Але від усіх друзів не сховаєшся.

Найбільше його заїдало те, що вже ніхто не вірив, що санчата купила мама і що кури, які ходили на їхньому подвір'ї, не крадені. З тих пір, повірте, наш Терешко зовсім перемінився; всі хлівці обходить десятою дорогою і навіть в свій боїться заходити. Все йому здається, що хтось дивиться.

Тепер уже його ніхто не чіпає, потроху починають забувати цю історію. Лише іноді хто-небудь з друзів, коли Терешко наливає чорнила в пляшечку або виводить якусь рівну лінію на папері, ехидно запитує:

— Терешку, а чому в тебе так руки трясуться?